

A garázs

Dokumentum egy titkos belügyi objektum legalizálásáról

A politikai rendőrség számára korszaktól és rendszertől függetlenül meghatározó fontosságú az állam/rendszer vélt vagy valódi ellenségeinek nyomon követése, róluk – és kapcsolati rendszerükről – rendszerezett információk gyűjtése, a célba vett polgárok tevékenységének – az aktuális technikai fejlettségi szintnek megfelelő – dokumentálása. Ezek a műveletek mindenkoron az állambiztonság egyik leginkább konspirált, leggyakrabban valamely nyílt működési forma álcája alatt végzett tevékenységének számítottak. Ennek révén próbálták, próbálják az ezzel megbízott szervek feltérképezni egy személy vagy egy csoport napi tevékenységeit, kapcsolatait, ismeretségi körét (vonatkozzon ez akár az ellenségesnek vagy potenciális együttműködőnek tekintett személyekre, de akár már aktív kollaborátorokra, sőt gyanúsnak tartott kollégákra is), de hasonló eszközökkel derítették fel egy „objektum” (követség, találkozóhely, üzem, lakás stb.) használatát, látogatottságát, feltételezhető funkcióit.¹ Az itt közölt forrás a Kádár-korszak első időszakában újjászervezett politikai rendőrség konspirációs tevékenységébe, a külső figyelések során alkalmazott módszerekbe és a „legalizálás” gyakorlatába nyújt bepillantást.

Tárgyalt időszakunkban az állambiztonsági megfigyelés, valamint az ún. környezettanulmányok készítése (ez utóbbi lényegében a célszemély tevékenységére, kapcsolataira és megbízhatóságára vonatkozó, titkos és a legális úton beszerzett információk rendszerezett formája²) mindvégig egy, a mindenkori állambiztonsági szervben belül különálló szervezeti egység feladata volt. Ez a különállás nyilvánvalóan összefüggésben volt azzal, hogy az ezen a területen dolgozókat egyedi szempontok alapján választották ki (alapkövetelmény volt a legszigorúbban vett erkölcsi és politikai megbízhatóság, a jó megfigyelőkészség, alkalmazkodóképesség, kiváló egészségi állapot, de az átlagos testalkat vagy a nem feltűnő megjelenés is³), sajátos kiképzést kaptak, tevékenységüket pedig még a belügyi és rendőri szervek nagy része előtt is konspiráltan, valamilyen polgári szerv vagy vállalat fedésében végezték. A megfigyeléssel és környezettanulmány készítésével foglalkozó részleg igen hamar létrejött a világháború után megszerveződött politikai rendőrség keretei között, hiszen a Budapesti Főkapitányság Politikai Rendészeti Osztályán például már 1945 februárjában létezett ilyen csoport Péter Gábor közvetlen vezetése alatt, de a kezdetektől fennállásáig természetesen a Honvédelmi Minisztérium Katona Politikai Osztálya is ellátta ezt a klasszikus titkosrendőrségi funkciót.⁴ Az Államvédelmi Hatóság szervezetén belül a III. Operatív Főosztály 1. Osztályának a) és b) alosztálya kapta ugyanezeket a feladatokat,⁵ 1953 után pedig a BM VIII. Osztálya. A forradalom után újjászervezett politikai rendőrségen a BM II. Politikai Nyomozó Főosztályának 9-es számot viselő osztálya keretében folytatódott a más operatív osztályok által „megrendelt” figyelés és a környezettanulmányok készítése – az alább közölt dokumentum is ennek a szervezeti egységnek a berkein belül született.

A közölt forrás egy rövid életű fedőszerv, a Reprezentatív Fuvarozó Vállalat működésébe, pontosabban a vállalat fedése alatt végzett belügyi tevékenységbe nyújt bepillantást. A céget komoly ambíciókkal és többes funkciókkal 1957-ben alapították.⁶ A Magyarországra beutazó külföldi személyek exkluzív fuvarozó vállalata egyrészt legalitást biztosított a komoly gépkocsiforgalmat lebonyolító belügyi figyelő szolgálatnak, másrészt az amúgy is az állambiztonság célkeresztjében álló külföldiek operatív megfigyelésére is kiváló lehetőséget kínált. (Nem titkolt reménye volt emellett az alapítóknak az is, hogy a kezdeti befektetés után a fuvarozó vállalat önfenntartóvá, ily módon költséghatékony üzleti modellté váljon, vagyis a beutazó külföldiek lényegében maguk finanszírozhatták

volna saját megfigyelésüket.) A cégalapítás szigorúan konspirált formában történt: hivatalosan ugyan a Közlekedési és Postaügyi Minisztérium volt az alapító, azonban ott a miniszteren és helyettesén, az Autóközlekedési Főosztály vezetőjén, a párttitkáron és a főkönyvelőn kívül senki sem tudhatott az intézmény belügyi működtetéséről. A vállalatot és a telephelyül szolgáló garázst a BM II/9-es osztálya működtette, és a BM Külügyi Osztálya – amely nevével ellentétben önmaga is konspirált szervként a belügyi operatív tevékenység anyagi és ellátási háttérintézménye volt – finanszírozta. A legalitást minden szükséges eszközzel igyekeztek biztosítani: a vállalatnak saját bankszámlája, bélyegzői, nyomtatványai, az ott dolgozóknak fedőigazolványai voltak, sőt arról is gondoskodtak, hogy a titkos munkatársak a fuvarozó vállalatnál bejelentett SZTK- és szakszervezeti tagok legyenek. A garázs 17 alkalmazottját szigorú konspirációs szabályok kötötték: nemcsak saját családtagjaiknak, de belügyi kollégáiknak sem fedhették fel valódi tevékenységüket, sőt a XIII. kerületi Tüzér utca környékén ismerőseikkel együtt egyáltalán nem is mutatkozhattak. További jelentős érdeksérelem lehetett a garázs alkalmazottai – valószínűleg leginkább a sofőrök – számára, hogy belügyi alkalmazásukat még közúti vagy egyéb rendőri ellenőrzések során sem fedhették fel, így a civil fedőfoglalkozás a belügyi kollegialitástól – és annak minden (anyagi) előnyétől – is megfosztotta őket. Ami pedig minden bizonnyal még a fentieknél is fájóbb konspirációs szabály volt: a garázs alkalmazottai a nyílt belügyi klubokat, üdülőket, gyógyintézeteket sem látogathatták, ez pedig a korabeli ellátási és szolgáltatási viszonyok mellett jelentős kiváltságmegvonást jelentett.⁷

Mint említettük, a Repräsentatív Fuvarozó Vállalat nem volt hosszú életű vállalkozás: az 1959. május 1-jén alapított céget három és fél évvel létrehozása (és alig fél évvel a jelen dokumentum megszületése) után a 0011/1962. számú szigorúan titkos belügyminiszteri utasítás⁸ – arra hivatkozva, hogy a fedett vállalat további fenntartása nem indokolt – 1963. január 1-jei hatállyal megszüntette. A felszámolás pontos okairól nincs információnk, de a jelen forrás is azt valószínűsíti, hogy – talán részben a fent vázolt ellátási hiányosságok következtében – nem sikerült megfelelő személyi állományt, kellően rátermett, nyelveket is beszélő és operatív munkára is alkalmas hivatásos sofőröket biztosítani a megfigyelésekhez. Ez (is) vezethetett ahhoz az állapothoz, hogy a csoport ugyan megvalósította a fent említett önfenntartó üzleti modellt (sőt 1961-ben még 20 ezer Ft-os többletbevételt is produkált), de a többi állambiztonsági szerv megbízása vagy kooperációja híján operatív munkát lényegében alig volt képes végezni. A Repräsentatív Fuvarozó Vállalat ténylegesen elért operatív – vagy gazdasági – eredményei nem tekinthetők tehát érdemlegesnek, a cég működéséről szóló dokumentum azonban pontos képet fest egy titkos állambiztonsági szerv legalizálásának módszereiről és fedett tevékenységéről.

A dokumentumot 2013-ban adta át a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat a Történelmi Levéltárnak, ahol jelenleg a levéltári rendszerben az egykori III/V. Csoportfőnökség 1.11.8. jelzetű fondjában található.

Dokumentum

1. A Repräsentatív Fuvarozó Vállalat ügyrendjének vázlata, 1962. június 9.

69- /1962

EGYSÉGEK ÜGYREND VÁZLATA

A Belügyminisztérium II/9 Osztály javaslatára felsőbb szervek jóváhagyásával létrehoztunk egy „Fuvarozó Csoport”-ot, melynek munkája lehetővé teszi az operatív feldolgozás alatt álló, vagy ellenséges tevékenységgel gyanúsított külföldi állampolgárokat ily módon is ellenőrzés alatt tartásunk.

A Reprezentatív Fuvarozó Vállalat alapítása:

(Kivonat a Közlekedés és Postaügyi Minisztérium 234581/1958.sz. alapítási határozatából)

Ivócs⁹ főosztályvezető elvtárstól kapott utasítás és adatok alapján javaslatot teszünk Reprezentatív Fuvarozó Vállalat néven új autóközlekedési vállalat alapítására, Budapest székhellyel a KPM. VI. főosztályának főfelügyelete és közvetlen irányítása alatt.

A vállalat alapítását az indokolja, hogy a nagyobb ünnepek, külföldi delegációk, stb. látogatása során minden alkalommal kéznél legyen bizonyos reprezentatív jellegű gépkocsipark.

A vállalatot 1959. május 1. napjával kívánjuk létrehozni.

Az új vállalat egyelőre 50-50 személygépkocsival kezdené meg működését, dolgozóinak létszáma mintegy 100 fő lenne.

Alapítási határozat

Az állami vállalatról szóló 1950. évi 32. számú törvényerejű rendeletnek az 1952. évi 5. számú törvényerejű rendelet 2. §-ával módosított 15. §-a alapján a következő vállalat alapítását határoztam el.

1. A vállalat elnevezése: Reprezentatív Fuvarozó Vállalat.
2. A vállalat székhelye: Budapest, XIII. Tüzér u.15.
3. A vállalat tárgya: Ünnepek, valamint külföldi természetes és jogi személyek-személygépkocsi fuvarszükségletének biztosítása.
4. A vállalat közvetlen irányító szerve: Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium VI. Autóközlekedési Főosztály.
5. A vállalat vállalati csoportja (kategóriája): A/I. (minisztérium közvetlen irányítása alatt).
6. A vállalat 1959. évi május hó 1. napján alakul.

Kérem a jelen határozattal alapított vállalatot az állami gazdálkodó szervek nyilvántartásába bejegyezni és annak megtörténtéről az érdekelteket értesíteni.

Budapest, 1959. évi március hó 24.

II.
Magyar Nemzeti Bank
Budapest, V. Szabadság-tér 8-11.

III.
Magyar Beruházási Bank Budapest.

V. Deák Ferenc u. 5.

IV.

Reprezentatív Fuvarozó Vállalat
Budapest. XIII. Tüzér u.15.

Budapest, 1959. március hó 24.

A határozatot aláírták:

Ivócs
sk.

Földvári¹⁰
sk.

Kossa¹¹
sk.

A Fuvarozó Csoport szigorúan titkos állományban végzi a feladatát, az osztályon belül, személyfuvarozást végez különböző intézmények részére, mint pld: IBUSZ Nyugati Osztályának, Kulturális Kapcsolatok Intézetének, MOGÜRT¹² Igazgatóságának, Magyarok Világszövetségének és azon intézmények részére, akik ily módon igénylik a külföldiek fuvaroztatását és ezzel egyben legalizálja az osztály központját, a Reprezentatív Fuvarozó Vállalat fedése alatt működő szervezet.

1. A Fuvarozó Csoport feladata:

Feladata kettős:

1. Legális feladata: a külföldi személyfuvarozás.
2. Operatív feladata: a szállított személyek operatív ellenőrzése.

A Belügyminisztérium számára az operatív ellenőrzés az elsődleges, maga a fuvarozás csak e cél elérésének lehetőségét biztosítja. A legális feladatok maradéktalan végrehajtása elengedhetetlen feltétele az eredményes operatív munkának. A Fuvarozó Csoport szervezeti felépítését, működését is elsősorban az operatív feladat szabja meg.

2. A csoport szervezeti felépítése:

Csoportvezető: aki közvetlen alárendeltségben van a BM. II/9 Osztály vezető helyettes alá [sic!], kitől közvetlen utasítást kap a feladatok végrehajtására és a csoport irányítására. Irányítja a csoport munkáját úgy operatív szempontból, mint vállalati forma szempontjából. Felel a csoport harckészségéért, fegyelmezettségéért és üzembiztonságáért. Közvetlen kapcsolatot tart a fuvart rendelő vállalatok, vagy annak megbízottjaival.

Adminisztrátor: A csoportvezető mindenkori helyettese, kinek feladata a gépkocsik indítása, menetlevelek kezelése, a csoport adminisztrációs feladatainak elvégzése.

A csoporthoz tartozik 10 fő gépkocsivezető. akikből 8 fő személyfuvarozást végez, míg 2 fő tartalékot képez szabadság, betegség esetére.

A csoport létszámához tartozik még 1 fő szerelő, aki a gépkocsikkal kapcsolatos javításokat végzi az osztály garázsában.

3. A csoport munkájának ügymenete:

A BM. II/9 Osztály Fuvarozó csoport vezetője, közvetlenül az osztályvezető helyettes alá van rendelve, feladatokat csak annak utasítására és jóváhagyásával hajtja végre. Feladatához tartozik még a polgári jellegű munkakörének ellátásán kívül az állomány operatív nevelése, irányítása, a munkáról adott jelentések kiértékelése, majd leírása és annak továbbítása a II/9 Osztály vezetője felé.

Kettős feladatából adódik, hogy a csoportvezető felveszi a külső vállalatoktól a gépkocsi rendeltetést, majd az adminisztrátor kiállítja a menetlevelet, indítja a gépkocsit a kért helyre. A fuvar elvégzése után a gépkocsivezető bevonul a telephelyre és megírja a részletes jelentést az utasítás szerint.

Amennyiben kiértékelés után van operatív jelentősége, úgy a csoportvezető feljegyzést készít az illetékes operatív osztály felé.

Olyan esetben, ha az operatív osztálynak tudomására jut olyan személy érkezése, aki feldolgozás alá kerül, úgy értesíti a II/9 osztály vezetőjét, vagy annak illetékes helyettesét, aki utasítást ad a fuvarozó csoport vezetőjének a fuvar különleges végrehajtására.

A csoportvezető intézkedik az operatív gépkocsivezető kijelölésére, a feladat végrehajtására, esetleg technika használatára. (fotó-lehallgatás.)

A Fuvarozó csoport állománya el van látva Reprezentatív Fuvarozó Vállalati igazolványokkal, gépkocsi forgalmi engedéllyel, és polgári túramenetlevéllel, mely teljes mértékben azonos a hasonló szállító vállalatok okmányaival. Ellenőrzés esetén csak ezekkel az okmányokkal igazolhatja magát. Minden igazoltatást köteles jelenteni a csoport vezetőjének.

A fuvarozó csoport beosztottaival szembeni követelmények az operatív munka eredményes végzése érdekében a következők:

Általános alkalmassági követelmények: mint megfelelő életkor, egészség, műveltség, rendezett családi élet és anyagi körülmény.

Személyi tulajdonságok: mint az őszinteség, konspirációs készség, emberismeret, megfigyelő készség. Megjelenésben, magatartásban, ruházkozásban alkalmazkodni tudjon a polgári gépkocsivezetőkhöz. Szilárd jellemű legyen, hogy az ellenséges környezet hatást ne gyakoroljon rá. Ne fecseggjen, ne dicsekedjen, tartsa szem előtt azt az elvet, hogy „amit nem mondana el az ellenségnek, azt ne mondja el a legjobb barátjának sem.”

Magatartásán, beszédjén ne érződjön az operatív tapasztalat, a katonás tiszteletadást mellőzze, nehogy ebből is következtetni lehessen, hogy fegyveres szervnél szolgál.

Családi, baráti, lakókörnyezetében, ismerősei körében teljes mértékig konspirálnia kell a BM-hez való tartozását.

Olyan tárgyakat, okiratokat – mint; pld. szolgálati pisztoly, egyenruhás felvételek, belügyminisztériumi igazolványok, címek, telefonszámok stb. –, amelyekből a BM-hez való tartozására következtethetnek, nem hordhat magánál.

Operatív tapasztalattal kell rendelkeznie. Ismernie kell a BM. operatív munkájának alapelveit, operatív eszközeit, módszereit, konspirációját. Rendelkeznie kell 2 éves operatív tiszti vizsgával. Tudni kell alkalmaznia – megfelelő időben és körülményekkel – az operatív módszereket és technikákat.

Különös jelentősége van ezen a területen a jó megfigyelő képességnek. Az utassal történt első találkozástól kezdve állandóan tanulmányozni kell az utas szokásait, szenvedélyeit; hangulatát, érdeklődési körét, mozgását, kapcsolatait, magatartását, tevékenységét, amelyekből következtetni tud, hogy az utas ismeri-e a magyarországi viszonyokat, ellenséges feladatot hajt-e végre, milyen módszerekkel dolgozik stb.

A munka során szem előtt kell tartania, hogy az ellenséges személyek előtti dekonspiráció helyrehozhatatlan hibákat eredményez, és sokévi operatív munka eredményét meghiúsíthatja. Emellett külföldön, a sajtón keresztül ellenséges propagandaanyagul is szolgálhat.

A feladatok a gépkocsik igénybevételének időszakára terjedhetnek ki és a következők lehetnek:

Az utas tanulmányozása a kért és megadott szempontok alapján. (magatartása, megjelenése, tevékenysége, külső megnyilvánulásai, érdeklődési köre, szenvedélyei, költekezése, kapcsolatai, a beutazás céljának megfelelően mozog-e, stb.)

Az utas és gépkocsivezető, illetve az utas és kapcsolatai között folyó beszélgetés rögzítése emlékezetből, illetve a beépített technikai eszköz útján. Különösen fontos pld. a külkereskedelmi tárgyalást megelőző, illetve azt követő időszakban elhangzott beszélgetés rögzítése.

Felkeresett címek megállapítása, melyhez azonban csak olyan módszert használhat, ami nem feltűnő, pld. az utas csomagjainak bevitele. Az utas után a felkeresett épületbe bemenni, annak hívása nélkül szigorúan tilos! Ilyen esetekben csak a felkeresett cím, házsám rögzítésére kell törekedni.

Személyes kapcsolatok megállapítása, amely történhet fénykép, cím, személyleírás, gépjármű rendszám, levél cím, meghallott név és lakcím, telefonszám stb. alapján.

A kapcsolatok személyadatainak megállapítását a gépkocsivezető elvtársak nem végezhetik, hanem azt a megadott név, cím, egyéb jelzések alapján a BM. II/9 osztály, vagy adott esetben a hálózati osztály végzi.

Operatív fénykép és filmfelvételek készítése, a gépkocsiban, illetve a gépkocsi vezetői ruhába beépített technikai eszközökön keresztül. Felvételeket csak alapos kiképzés után készíthetnek, elsősorban a figyelt személy kapcsolatairól, találkozásairól, tárgyak átadásáról, átvételéről, címek felkeresésekor, levél bedobáskor stb.

4. Kapcsolattartás más BM. és polgári szervekkel:

A Fuvarozó Csoport Vezetője, valamint annak beosztottai csak a II/9 Osztály vezető, vagy a helyettese utasítására tarthat kapcsolatot más rendőri vagy BM. szervekkel.

Hivatali kapcsolatban csak a fuvarrendelő szervekkel áll kapcsolatban a csoportvezető, valamint adminisztrátora, akinek szükséges, hogy közvetlen, vagy telefon összeköttetésben álljon, de akkor is csak a Reprezentatív Fuvarozó Vállalat vezetőjén keresztül. Más szervekkel kapcsolatban nem állhat a Fuvarozó Csoport.

5. A körletek legalizálása, konspirációja:

A Fuvarozó Csoportnak a körlete mint Reprezentatív Fuvarozó Vállalat legális működő szerve, legalizálja az osztály központját és garázsát.

A szigorú konspiráció a csoport eredményes munkájának alapvető feltétele. Amikor konspirációról beszélünk, akkor nem csak a jelenlegi „T” állomány gyakorlatában kialakult konspirációról, hanem annál sokkal mélyebb konspirációról beszélünk, és az esetleges dekonspiráció következményei is sokkal nagyobbak.

Ha egy figyelő dekonspirálódik, az operatív munkában kudarcot jelent, de alapjaiban nem veszélyezteti az állomány létét. A fuvarozó csoportnál a dekonspiráció viszont az egész módszer, szervezet bukását eredményezheti, és azzal a veszéllyel jár, hogy pontosan

azok a személyek fogják távol tartani magukat a vállalattól, akiknek operatív ellenőrzése a cél. Dekonspiráció esetén a csoport munkája teljes egészében csak gazdasági jellegűvé válhat és elveszítheti eredeti, operatív rendeltetését.

a.) Külső konspiráció:

A külső konspiráció alapvető szabálya az, hogy a fuvarozó csoport beosztottainak a Belügyminisztériumhoz való tartozásáról senki sem – még a beosztott legközelebbi hozzátartozója, pld. házastárs – tudhat. A BM. „Szigorúan titkos” állományába való tartozásukról csak a BM. illetékes vezetői és szervei tudhatnak.

A „szigorúan titkos” állomány tagjainak a vállalaton belül és a magánéletben alkalmazkodnia kell a fedővállalat munkájához és jellegéhez és beosztásuknak megfelelő életmódot kell folytatni.

Rendezni kell a lakóhellyel kapcsolatos problémákat. Ha a beosztott korábban is titkos állományban volt és a lakókörnyezetében valóban nem tudtak a BM-hez való tartozásáról, egyszerűen csak a munkahelyváltást kell bejelentenie az új viszonyoknak megfelelően.

A beosztott – olyan ismerősei körében, akik tudták róla, hogy a Belügyminisztériumhoz tartozik – köteles azt a hírt terjeszteni, hogy leszerelt és a polgári életben helyezkedett el. A beosztottaknak felül kell vizsgálni baráti körüket és lehetőséghez képest csökkenteni kell azoknak az ismerősöknek, barátoknak a számát, akik a BM-hez tartozásukról tudtak.

A szigorúan titkos állományú beosztott hivatalos szervek előtt sem fedheti fel a BM-hez való tartozását, még akkor sem, ha ez számára esetleg hátrányt jelent. Bármilyen rendőri, vagy hivatalos intézkedés van a gépkocsivezető elvtársakkal szemben, csak mint polgári fuvarozó vállalat gépkocsivezetője szerepelhetnek.

b.) Belső konspiráció:

A „szigorúan titkos” állományú beosztottaknak a Belügyminisztérium más beosztottai felé is meg kell őrizni titkosságukat. A BM. II/9 osztály beosztottai előtt – tekintve, hogy a gépkocsik az osztály konspiratív garázsában nyernek elhelyezést – a BM-hez való tartozásukat titkolni nem tudják, de a munka jellegéből, feladatokról, a csoport munkájával kapcsolatos más kérdésekről nem beszélhetnek, ami nem a régi munkatársakkal szembeni bizalmatlanságot jelenti, hanem a konspiráció alapvető szabálya.

A külső és belső konspiráció megőrzése érdekében a „szigorúan titkos” állomány tagjai – beleértve a csoport vezetőjét is – nyílt belügyminisztériumi objektumokat, klubokat, gyógyintézeteket, üdülőket, a BM. II/9 osztály klubját és üdülőjét nem látogathatják.

6. A beosztottak legalizálása, fedőigazolványai:

A csoport tagjait a vállalatnak – illetve a „szigorúan titkos” állományba – történő átadásuk előtt megfelelő polgári igazolványokkal, egyéb legalizáló iratokkal kell ellátni. Előző munkahelyként a Belügyminisztérium nem szerepelhet, így fedésként egy tényleges polgári vállalatot, vagy a BM. II/9 Osztály valamelyik legalizáló körletét kell kiválasztani. Az előző munkahely kiválasztásánál azt is figyelembe kell venni, hogy a vállalat, vagy egyes személyek utólag információt kérhetnek, tehát a legalizálásnak ezt is biztosítania kell.

[A] „szigorúan titkos” állomány szabályainak megfelelően a beosztottak BM. vonatkozású igazolványokat, papírokat, szolgálati fegyvert nem hordhatnak magukkal. Ezeket a II/9

Osztály titkársága elkülönítve kezeli. A „szigorúan titkos” állomány tagjai, mint polgári személyek fegyvertartási engedélyt kapnak és ennek megfelelően pisztollyal is rendelkeznek.

7. Problémák, javaslatok a fenti témakörrel kapcsolatban:

1. A II/9. Osztály vezetésnek el kell érni a többi operatív osztály felé, hogy hálózati úton a hozzánk beutazó külföldi személyeket a Reprezentatív Fuvarozó Vállalat fuvaroztassa, amennyiben ez lehetséges még felsőbb szerveket is vegye igénybe e cél eléréséhez.

A csoport fennállása óta nagyon kevés operatív jelentőséget mutatott fel, mivel eddig az operatív osztályok kevésbé segítettek a csoport felé a minket érdekelt [sic!] személyek szállításához.

Az elmúlt évben maga a csoport anyagilag fenntartotta magát, ezen felüli bevételünk kb. 20.000.-Ft.

2. Amennyiben a továbbiakban is van perspektívája a fuvarozó csoportnak, úgy javaslom későbbiek során a csoporthoz csak olyan gépkocsivezető felvételét, akik megfelelő operatív tapasztalattal rendelkeznek, minimum két külföldi nyelvet beszélnek és hivatásos gépkocsivezetői jogosítvánnyal rendelkeznek. Ez nagyban elősegítené a munka operatív értékét.

A továbbiakban javaslom a jelenlegi (minifon¹³) technikánk átalakítását, mivel jelenleg használni nem tudjuk és a kívánt célt nem érjük el vele.

Javaslom a fotó-technikát a gépkocsivezetők ruházatába, valamint a gépkocsik különböző részeibe való beszerelését [sic!]. Ez nagyban elősegítené a kapcsolatok felderítésénél az azonosítást.

Budapest, 1962. június 9.-én.

(Dudás Imre r. szds.)
csoportvezető

BM. II/9. Osztály vezetőjének

K: 2 pld/6 lap.

K: DI/G-né.

Nytsz: /62.

[ÁBTL 1.11.8. sz. n. (657/139) RFV Ügyrend Vázlata. Géppel írt tisztázat, Dudás Imre saját kezű aláírásával.]

¹ Lásd pl. ezzel kapcsolatban: ÁBTL 4.1. A-3050/1-3.

² Lásd erre vonatkozóan: ÁBTL 4.1. A-3830.

³ ÁBTL 4.1. A-3050/1. I. kötet, 6–10.

⁴ Lásd ezzel kapcsolatban: Papp, 2013: 245–249.

⁵ Cserényi-Zsitnyányi, 2009. http://www.betekinto.hu/2009_2_cserenyi_zsitnyanyi (utolsó letöltés: 2013. december 5.).

⁶ ÁBTL 1.11.8. 69-1824/59.

⁷ A figyelő apparátus hátrányos létfeltételeivel kapcsolatban lásd: Papp, 2013: 245.

⁸ ÁBTL 4.2. 10-22/11/1962.

Megjelent:

http://www.abparancsok.hu/sites/default/files/parancsok/10_22_11_1962.pdf (utolsó letöltés: 2014. április 24.).

⁹ Ivócs Béla a Közlekedési és Postaügyi Minisztérium Autóközlekedési Főosztályának volt a vezetője.

¹⁰ Földvári László (1917–2005), közlekedési és postaügyi miniszterhelyettes.

¹¹ Kossa István (1904–1965), közlekedési és postaügyi miniszter.

¹² Eredeti nevén Magyar Országos Gépkocsi Üzem Rt., 1950 után MOGÜRT Gépjármű Külkereskedelmi Vállalat, a magyarországi gépjárművek exportjával és importjával foglalkozó állami vállalat.

¹³ A korabeli állambiztonsági munkához használt titkos magnetofonkészülék, amelynek mikrofonját akár egy karórában is el lehetett rejtteni.

Levéltári források

Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL)

- 1.11.8. BM III/V. Csoportfőnökség iratai
- 69-1824/59. A BM. II/9. osztály garázsának legalizálása
- sz.n. (657/139) RFV Ügyrend Vázlata
- 4.1. Állambiztonsági munkához készült háttéranyagok
- A-3050/1-3. A BM III/2. Osztály tananyagai: Operatív figyelés
- A-3830 A környezettanulmány
- 4.2. Parancsgyűjtemény

Hivatkozott irodalom

Cserényi-Zsitnyányi, 2009

Cserényi-Zsitnyányi Ildikó: Az Államvédelmi Hatóság szervezeti változásai (1950–1953). *Betekintő*, 2. sz.

Papp, 2013

Papp István: A BM II/9. (Környezettanulmányozó és Figyelő) Osztály. In *A megtorlás szervezete. A politikai rendőrség újjászervezése és működése 1956–1962*. Szerkesztette: Cseh Gergő Bendegúz és Okváth Imre. Budapest, ÁBTL – L'Harmattan Kiadó.